

Minnesanteckningar Medeltidsrådet 29-11-2018, Spökslottet

Deltagare:

- Ordförande Kurt Villads Jensen, Historiska institutionen
- Sekreterare Inka Moilanen, Historiska institutionen
- Antecknare Emmy Atterving, Historiska institutionen
- Björn Gunnarson, Institutionen för naturgeografi
- Laila Kitzler, Riksantikvarieämbetet
- Olof Sundqvist, Institutionen för etnologi och religionshistoria
- Claes Gejrot, Riksarkivet
- Patrik Granholm, Kungliga Biblioteket
- Bo Franzén, Institutionen för ekonomisk historia och internationella relationer
- Johan Berg, Kulturgeografiska institutionen
- Anders Bengtsson, Romanska och klassiska institutionen
- Henrik Lagerlund, Filosofiska institutionen
- Inger Lindell, Institutionen för svenska och flerspråkighet

Kalendarium

Säsongsavslutning av medeltidsseminariet, Rodney Edvinsson och postseminarium
Gwendolyne Knight Keimpema, disputation
Paleografikurs
Nästa Medeltidsråd
Exkursion med CMS till Uppland
The Baltic Sea – Communication and Warfare from the Middle Ages till c 1600 - masterkurs
2019 våren: internationellt möte för runologer
Felicitas Schmieders masterkurs om kartor
Resa med masterstuderande till Lübeck

17 december kl.
15.00 resp. 17.00, i D900
18 januari 2019
februari/mars 2019
slutet av april
17 maj 2019

två veckor i augusti
VT 19
VT 19
21-24 mars

1. Vad har hänt inom CMS?

1.a Kurt guidar inom verksamheten

- ❖ I år har CMS fått stöd från Humfak till administrativ hjälp: 350 000:-, som har gått till lön för Inka och Emmy. Det har varit en stor hjälp med det praktiska inom centrumets verksamhet.
- ❖ Kurt och Gwendolyne Knight Keimpema deltog i och presenterade forskning under CARMENs sammankomst i Finland, augusti 2018. Även detta finansierades av Humfak.
- ❖ Fortsatt arbete med hemsidan för CMS – Inka och Emmy administrerar. Tanken är att hela hemsidan ska översättas till så många språk som möjligt.
- ❖ Finansiellt stöd har även tilldelats från universitetet för ett internationellt samarbete med Illinois. Två forskare kommer från Illinois: en till nordiska språk, en till latin. Fyra åker från Stockholm: två från nordiska språk, Inka från historia och en person från ekonomisk historia.
- ❖ Med Illinois ska även göras en konferens - *Global North*, 12-14 augusti 2019. Alla är mycket välkomna att komma samt att ge ett paper, liksom att skicka CFP vidare.

Medeltidsmastern

- ❖ Masterprogrammet i medeltidsstudier – involverar 9-10 olika institutioner. Alla som anmäler sig måste gå gemensamma kurser i metod och teori, introduktion till medeltidsforskning, paleografi, och ett medeltidsspråk. Utbildningen avslutas med en D-uppsats om huvudämnet. Hittills har programmet dragit många sökande: 5 i år, 7 förra året, från historia, arkeologi, och latin. En kurs om medeltida Rom har getts för andra året i rad och har varit mycket populär. Den avslutas med en resa till Rom. Grunden är ett gott samarbete med det svenska institutet i Rom. I år mötte kursen upp med Greifswalds universitet och Tammerfors universitet. Lyfter masterprogrammet. Konstvetare Maria Oen har blivit utnämnd till den nya direktören för svenska institutet och önskar mer samarbete. Idéer mottas gärna!
 - Förslag på vad folk vill se på masterprogrammet mottas gärna.
 - Det framförs att filosofi bör vara med i programmet.

Kurser:

- ❖ En ny sommarkurs på mastersnivå ges i två veckor i augusti - *The Baltic Sea – Communication and Warfare from the Middel Ages till c 1600*, accepterad av fakulteten. Studenter utanför Sverige uppmuntras söka!

- ❖ Gästprofessor Felicitas Schmieder från FernUniversität Hagen är på besök på historiska institutionen. Hon kommer ge en kurs på våren om medeltida kartor som är accepterad. Specificeras mer senare. Har ni studerande som är intresserade är de mycket välkomna!
- ❖ Idéer till vad som är intressant för medeltidsdoktorander?

Övrigt

- ❖ CMS och medeltidare kommer göra en informell resa (ej finansierad) till Lübeck till våren. Alla är välkomna att följa med – detaljer kommer.
- ❖ CMS gjorde en exkursion till Västerås i september. Relativt få deltagare men mycket trevligt. 17 maj nästa exkursion till Uppland, planera in redan nu! Förslag på besöksmål mottas gärna.
- ❖ Universitetet har stängt en stiftelse för pengar till sigillforskning - 450 000 kr är kvar till personligt stipendium. Fyra ansökningar kom in och nu har beslutet tagits av dekanus, men ej meddelats.
- ❖ Ny bok: Runica / Jensen, Jensen, Jensen / Fighting for the Faith
- ❖ Allt som skrivs i Sverige om medeltiden - kan det finnas ett system för att få med allt som produceras? International Medieval Bibliography vill ha detta, men det är en resursfråga.
- ❖ Finns liknande CMS i Uppsala/Göteborg/Lund? Kanske kontaktas för samarbete.

Vad har hänt på institutionerna:

Inger Lindell - Svefler

- ❖ Jonatan Petterssons projekt om handskriftskulturens variation i tid och rum med nordiskt perspektiv har fått 44,5 miljoner. Pågår till 2025. Även Norge och Italien är inblandade.
- ❖ Avslutat men inte avrapporterat projekt om medeltida bibelöversättning
- ❖ Projektavslutning av översättning av medeltidslagarna till engelska
- ❖ Cecilia Falck har ett projekt om syntaktisk historia.
- ❖ Ny forskare på institutionen: Johan Brantler, forskar om svensk negationssyntax i fornsvenska/modern svenska
- ❖ Även ny är Lasse Mårtensson, som jobbar med digital paleografi
- ❖ Teresia Petterson disputerade 2017 om Stockholms tänkeböcker. Nu kommer hon tillbaka för ett tvåårigt projekt om tänkeböcker.
- ❖ Inger Lindell forskar om anteckningar i marginalerna i landskapslagarna

- ❖ Två doktorander: Louise Faymonville om hövisk litteratur, samt Georgio Basciu - samförekomstmönster i svensk poesi. Georgio ska till Illinois 2019.
- ❖ Roger Andersson tillträder som professor i Nordiska språk 1 januari. Stärker medeltidsnärvaron på institutionen!

Henrik Lagerlund, Filosofiska institutionen

- ❖ Driver seminarier om filosofisk historia och handleder två doktorander som arbetar med receptionen av Timaios, samt logik under 1300-talet.
- ❖ Programansökan till RJ - skillnaden mellan norm och natur från 1300-talet till 16/1700-talet. Nytt begrepp om natur på 1300-talet. Om någon har intresse av detta projekt uppmanas denne att höra av sig till Henrik – det finns stort intresse av tvärinstitutionellt samarbete. Hjälp att skriva ansökningar finns genom CMS.

Anders Bengtsson, Franska

- ❖ Kongress i Paris i somras.
- ❖ Sofia kommer snart ut med en kongressvolym om kongressen 2016
- ❖ Nytt projekt: skapandet av ett europeiskt universitet med en medeltida gren för litteratur. 27-28 mars en workshop där detta ska redas ut.

Johan Berg, Kulturgeografi

- ❖ Ny doktorand - börjar i medeltidens slut. Ska titta på relationen människa/natur genom naturliga vattendragsöversvämningar. Precis påbörjad. Kul med återväxt!
- ❖ Enköping - visade runt på exkursionen till Västerås i september 2018. Var med och skrev om Enköpings äldre historia i rapport – inget datum satt för publikation.

Bo Franzén, Ekonomisk historia

- ❖ Projekt på gång - ska undersöka 1350-60-talen.

- ❖ Projekt just nu med Stockholms fastighets/bopriser. Artiklar i DN i veckan. Går lite utanför medeltiden. 1420-2020 – det vill säga 600 år. Två doktorander jobbar med det. Bo och Johan Söderbergs artikel publicerades HT 2 2018.

Patrik Granholm - KB

- ❖ Projekt: *Text till tiden* - katalogisera medeltida svenska handskrifter på KB
- ❖ Kommer avslutas under början av 2019 - drygt 270 beskrivning av medeltidsskrifter kommer läggas ut.
- ❖ Nytt projekt från årsskiftet – Text till tiden (TTT) 2.0 - de eftermedeltida skrifterna. 3-årigt projekt.

Claes Gejrot, Riksarkivet

- ❖ Diplomatariums utgåva av 1381 klart 2020.
- ❖ Tar ca tre år att göra ett år. Andelen svenska brev ökar under slutet av 1300-talet - måste hitta mer kompetens. 70% svenska brev - resten latin.
- ❖ SDHK - databasen, har fått en del nya registreringar. Ca 45 000 poster av medeltidsbrev. Jobbar nu med att lägga in bilder från avskriftsvolymer - förbättrar användarvänligheten. Alla 17 000 pergamentsoriginal ligger ute, nu är papperna på väg.
- ❖ Det medeltida Sverige - Värmland, hela, kommer från tryckeriet i morgon, med Annika Björklund som författare. I samband med detta ska det hållas en workshop om det medeltida Sverige. Förhoppningsvis kommer en statlig finansiering äntligen - efter mer än halvvägs genom projektet. Första boken 1972 – beräknas hålla på två decennier till om planerna håller.
 - Åkershärads 2019
 - Rekanebydgen 2019, kanske 2020
 - Uppland: Lagunda, Åsunda och Enköping 2020
- ❖ Hoppas kunna bjuda in till framtids-workshopen
- ❖ Kartor: En stor volym som RA ger ut som finansieras av Vitterhetsakademin. Återger det medeltida Sverige i kartor från 1600-talet. Ihopkopplad med Felicitas Schmieder.

- ❖ Övrigt: Tora-projektets sista år 2019. Koordinatsättning – syftet är att koppla ihop databaser. Oskar Jacobsson jobbar med detta, och meningen är att hela historiska Sverige ska täckas in.
- ❖ Paleografikurser i februari/mars 2019. Bra att sprida info om denna kurs! Den är mycket populär
- ❖ Runicas utgivning: flera böcker på gång. Finns att läsa om på hemsidan.

Olof Sundqvist, Religionshistoria

- ❖ Disputation om fornnordisk mytologi 2017: Tommy Kuusela - "'Hallen var lyst i helig frid'. Krig och fred mellan gudar och jättar i en fornnordisk hallmiljö". Fått jobb i Uppsala.
- ❖ En ny doktorand - Kristoffer af Edholm - antagen på Åbo akademi, på ämnet människooffer under vikingatid. Två forskningstraditioner som har nått två helt motsatta resultat - fanns det eller fanns det inte offer under vikingatiden? Kristoffer har en master i arkeologi och har dubbla kompetenser.
- ❖ Olof Sundqvist ska till Centre for advanced studies - the demise of religion i Oslo. Grupp med forskare inom andra områden. Frågeställning, "Vad finns kvar av försvinnande religioner?"
- ❖ Marja-Liisa Keinänen forskar om skogsfinnar i Värmland, 16-1700 tal, folktro.
- ❖ Slutfas för en stor konferensvolym - Århus mythological conference, startade 2005, ambulerande, en gång per år. Många stora internationella namn involverade.
- ❖ Underseminarier: Fornnordiskt kollokvium dit nordister önskas. Syftet är att förstå texter och diskutera religionshistoria.
- ❖ Öppen föreläsning med inbjuden isländsk forskare som intresserat sig för arabiska.

Laila Kitzler, Riksantikvarieämbetet

- ❖ Mitt i projekt om Evighetsrunor. Aktiviteter: liten workshop medeltida runinskrifter. Arkeologer och runologer tillsammans. Tre uppgifter förutom digitalisering, bland annat utgivandet av Medelpads runinskrifter. Pågår till slutet av 2019.
- ❖ 2019 våren: arrangerar internationellt möte för runologer med syfte att diskutera digitalisering av Medelpads inskrifter.

- ❖ Nytt projekt med medel från Vetenskapsrådet som Sigmund Earl leder. Anders Andréén och Laila Kitzler plus Gotlands museum. "Ancient images 2.0."

Björn Gunnarsson, Naturgeografi

- ❖ Finansiering: projektpengar till att koppla historiska väderhändelser till rekonstruktioner av klimatet med hjälp av historiska skriftliga data. En postdok arbetar med prissättning på spannmål och honung - information om vad som händer inom ett särskilt år som sedan kan föras in i en större kontext. Tillsammans med Dag Retsö.
- ❖ Ny artikel om de norska stavkyrkorna och en absolut dateringsmetod på träringar. Försöker förklara om timret var lokalt eller importerat - verkar vara lokalt. Frågar även om detta kan användas för klimatologiska ändamål.
- ❖ Transkription från medeltida värmeperioden och Lilla istiden. Kräver mycket data, som Skandinavien har – nu behöver man sammanfatta vad man vet just nu.

Kurt, Historiska institutionen

- ❖ Fredrik Charpentier Ljungqvist har fått Pro Futura - 5 års på tjänst på SKS och historiska institutionen, fast tjänst sen, på ämnet klimathistoria och kriser. Samtidigt fått ett VR projekt i samarbete med tyska forskare också om klimathistoria.
- ❖ Eva Marie Letzter har disputerat på Birgittas revelationer och exempla, 5 oktober.
- ❖ 18 januari ska Gwendolyne Knight Keimpema försvara sin avhandling: "Broken Order: Shapeshifting as Social Metaphor in Early Medieval Britain and Ireland". Opponent är Lena Rohrbach, från Universitét Zürich. 10:00-12:00, hörsal 7, Södra huset, Frescati.
- ❖ Inga nya medeltidsdoktorander nyligen.
- ❖ Svenska historikermötet i Växjö i vår - många fler sessioner med medeltidshistoria än jämfört med förra året.
- ❖ 2019 väntas två volymer utkomma från konferensen om iberisk historia 2016.

Utbildning:

Olof Sundqvist – Religionshistoria

- ❖ Masterprogram på 4 terminer, två år - obligatoriska kurser, teori och metod tillsammans med allmänna masterprogrammet i religionshistoria - sen kan de fokusera på samisk eller fornnordisk historia. Överväger att göra det på engelska och som internetkurs.
- ❖ Har sökt hos fakulteten om att upprätta ett doktorandtema på ämnet "religion och makt" - relationen religion/samhälle. Historiskt fokus till vikingatid. Fyra fempoängskurser med

en workshop som går som en röd tråd genom hela. Historiska institutionen har en, genusvetenskapen en, och religionshistoria har en.

Inger Lindell:

- ❖ En hel del kurser som vänder sig till medeltid; bl.a. kurs i vikingatida texter och en populär kurs om lågtyskan i Sverige
- ❖ Inom kandidatprogrammet kan studenterna läsa kurser i ortnamn, fornisländska, och urnordiska språk
- ❖ Avancerade kurser har inte så många studenter just nu. Här finns kurser i namnforskning och runforskning.
- ❖ Institutionen driver en fornsvensk läsgrupp, samt en fornisländskt. Det finns även planer på att ett vilande historiskt kollokvium ska väckas till liv igen.

Henrik Lagerlund

- ❖ Driver en doktorandkurs om skepticism.
- ❖ Planer finns att skapa ett masterprogram i medeltida filosofi (och latin) på engelska. Många doktorander saknar latinet.

Seminarier:

- ❖ Fråga om medeltidsseminariet ska vara tematiskt - under våren ska det bli på tema våld. Ska skickas ut datum och be om förslag.
- ❖ Tema på doktorandkurs inom hum fak: space/rum som konstruktion. Sista kursen ska avslutas i Rom på svenska institutet med diskussioner och workshop. Doktoranderna ska även också göra en konferens eller workshop om temat och bjuda in forskare.
 - 7 december ska det tas ett beslut om temat.
 - (efter mötet har fakulteten meddelat att tre förslag har valts ut, skall skicka in supplerande uppgifter 7 januari och lägga fram muntligt 14 januari, och sen skall två väljas)

Stort arbete som har involverat många på institutionen. Eventuella lärare behöver inte tillhöra fakulteten för att undervisa.